

ZALÁN TIBOR

A vak

Hangok:

II. (VAK) BÉLA
 ILONA, II. Béla felesége
 ÁLMOS, II. Béla apja
 II. ISTVÁN
 KÁLMÁN, II. István apja
 ADELHAID, II. Béla nővére
 KRÓNIKASZERZŐ II. Béla udvarában
 APÁT a pécsváradi Szent Benedek monostorban
 PRÉPOST a dömösi prépostságban
 MEGVAKÍTÓ
 HÍRHOZÓ
 FŐURAK, SZAJHÁK, SZOLGÁK

Játszódik II. Béla udvarában, a meghamisított krónikákban és a király emlékezetében

1. Trónterem

(II. Béla, Ilona és a krónikás – Kálmán és a gyermek István)

KRÓNIKÁS	István király pedig lelkének indulatosságában sok rosszat cselekedett, amit nem kellett volna.		vagyunk, még ha vakok is. Vagy talán szarvak királya? Kell mindig emlékeztetned erre minket?
ILONA	Tedd hozzá, hogy második. A végén összekeverik amazzal. Nem vagy még fáradt?	ILONA	Mire? A vakságodra, apádra vagy a másodikságodra?
II. BÉLA	Álmos vagyunk.	II. BÉLA	Vak ember nem lehet király.
ILONA	Nem, te nem Álmos vagy. Te Béla vagy. Ezt mindig elfelejted. Apád volt Álmos. Te soha nem lehetsz álmos.	ILONA	Itt vagyok én szemednek, jó fel-ség. S tudhatod, én mindent látok. Egyek vagyunk mi ketten, nem? S többek vagyunk, mint bárki előt-tünk a trónon.
II. BÉLA	A francba veled, szerb némben. Tudjuk, igaz, mi csak Béla vagyunk. Béla, a második. Béla, a vak.	II. BÉLA	Haladhatunk tovább a krónikával?
ILONA	Béla a király. Béla nem Álmos. Nem is lesz soha. II. Béla. Magya-rok királya.	ILONA	Csak isten szeme lát mindent. De lehet, vak ő is.
II. BÉLA	Agyarak királya. Így becéznek a hátunk mögött. Süket azért nem	II. BÉLA	Ne káromold istent, pogány!
		ILONA	Isten, isten... hol volt az isten, amikor...
		ILONA	Már megint kezdod? Haladjunk a krónikával. Hol tartunk, krónikás?

Készült a Rádiószínház *Magyar királyok* című pályázatára.

- KRÓNIKÁS A koronázásnál.
- II. BÉLA Melyiknél? Attól függ, melyiknél. Neki kettő is volt...
- ILONA Neked egy is elég, király.
- II. BÉLA Melyik koronázásnál tartunk, ugass már!
- KRÓNIKÁS Az elsőnél, felség. 1105.
- ILONA Úgy írtad át, ahogy kértelek rá?
- KRÓNIKÁS Minden a parancs szerint történt.
- II. BÉLA Adtál a szemetek pofájának?
- KRÓNIKÁS Adtam, felség.
- KÁLMÁN *Istvánkát akarjuk látni.*
- SZOLGA *Máris hozom... hozom is... itt is van.*
- II. ISTVÁN *Papa, hadd játszódjam az aranyalmával!*
- KÁLMÁN *Majd játszhatsz eleget. Az egész alma a tiéd lesz. Majd ha megérik. Most még zöld.*
- II. ISTVÁN *Az enyém lesz?*
- KÁLMÁN *A tiéd, bizony, a tiéd.*
- II. ISTVÁN *És a Lacika? Hiszen íreke lennénk. Ő nem kap belőle? Ő is szereti az almát.*
- KÁLMÁN *Majd adsz neki Szabolcsban egy almáskertet. De akár kettőt is adhatsz.*
- II. ISTVÁN *Csak egyet kap a Lacika. Én irigy vagyok. Ezt fogják majd írni rólam a krónikaírók. Hogy irigy. De akkor mi lesz, papa, ha nem lesz elég a Lacikának az az egy almáskert? Márpedig én nem adok neki kettőt.*
- KÁLMÁN *Akkor legfeljebb a Lacikát kivégezteted. Egyébként a korona is a tied lesz. Na, ne nyúlkaálj, még nem adjuk oda. Majd megkapod, ha meghaltunk.*
- II. ISTVÁN *Mikor fogunk meghalni, papa?*
- KÁLMÁN *Mi fogunk meghalni.*
- II. ISTVÁN *Ezt mondom én is. Mikor fogunk meghalni?*
- KÁLMÁN *De hülye vagy, fiam. Egyedül én fogunk meghalni. Így már világosabb?*
- II. ISTVÁN *Valamivel. Te fogtok meghalni. Rendben. Mikor?*
- KÁLMÁN *Majd csak ezeregyszáz-tizenhatban.*
- II. ISTVÁN *Sok idő van még addig?*
- KÁLMÁN *Hát, ami azt illeti, elég sok. Legalább tíz év.*
- II. ISTVÁN *Nem lehetne, hogy most koronáztatnál meg, kivételesen, papa!*
- KÁLMÁN *Ördögöd van, épp ez jutott eszünkbe nekünk is. Na, ha már annyira akarod, legyen. A jövő héten, ha elfoglaltságaink megengedik, szépen királlyá koronáztatunk.*
- II. ISTVÁN *És akkor majd együtt fogunk uralkodni, mi, meg ti, meg esetleg a Lacikák?*
- KÁLMÁN *Lacika semmiképpen sem. Te pedig, megmondtuk, hogy csak akkor uralkodhatsz, ha én már meghaltunk. Ezért aztán meg ne halljunk még egyszer többes számban beszélni téged addig!*
- II. ISTVÁN *Akkor meg mit ér ez az egész koronázási cirksusz? Álmos vagyok...*
- KÁLMÁN *Kusti! A nagybátyád az Álmos. Éppen őt, Álmost akarjuk kitérni a hatalomból, te eszetlen. A legfontosabb, hogy légy mindig éber, fiam, s ne akarj soha álmos lenni. Ne feledd, hogy a második István vagy.*
- II. ISTVÁN *Mi az, hogy csak második István vagyok? Én az első akarok lenni. Sőt, az egyetlen.*
- KÁLMÁN *Az nem lehet. Ugyanis már volt egy első.*
- II. ISTVÁN *És nem lehet két elsőnek lennie?*
- KÁLMÁN *Eddig ez nem volt jellemző.*
- II. ISTVÁN *Akkor te is csak második Kálmán vagy, nem?*
- KÁLMÁN *Nem. Mi első Kálmán vagyunk.*
- II. ISTVÁN *Kivel?*
- KÁLMÁN *Egyedül vagyunk első Kálmán. Ezért aztán néha nagyon egyedül vagyunk.*
- II. ISTVÁN *Rohadj meg, papa!*
- KÁLMÁN *Ne beszélj így egy királlyal, mert szétrúgjuk a seggedet!*
- II. ISTVÁN *Intézd el, hogy én is első lehessek!*
- KÁLMÁN *Nem lehet. Mi történelem vagyunk.*
- II. ISTVÁN *Hamisítsd meg a történelmet.*

- KÁLMÁN *Azt nem lehet. Azt majd második vak Béla fogja...*
- II. BÉLA *Marha. Ezt azonnal szedd ki!*
- KRÓNIKÁS *Bocsánat, felség, el nem képzelhetem, hogyan maradt benne...*
- ILONA *Én azt nem tudom elképzelni, hogyan került bele.*
- KRÓNIKÁS *Nem könnyű ám a krónikás helyzete sem, ha megjegyezhetem. Itt van ugye mindjárt a történelem. Ez a Kálmán király és ez az István király, ugye, két hirhedetten nagy bitang, gonosz parazita volt, hogy csak felséged és kedves édes apja esetére utaljak, melyet hamarosan fel fogunk dolgozni. Ám, néha a régi kódexek azt sugallják, mintha itt, ezek ketten, ugye, csak-csak csináltak volna valamit. Namármost, az ember megpróbálja az igazságot megírni róluk, kérem szépen, ahogy aztat meg tetszetek nekem mondani. De hát az igazság annyira elkülönbőzik a krónikákban megírtaktól, hogy az ember belezavarodik, ugye...*
- II. BÉLA *Elég ebből az istentelen hadovából. Azt a két mondatot kihúzogatom szépen, és kész. Nem érdekel a nyarvogásod bennünket. Folytasd, míg ki nem szúratjuk az összes szemedet!*
- ILONA *Ne heveskedj, Béla! Ne feledd, az ember vakon lehet király, de nem lehet krónikaíró. Megvakítod itt nekem, aztán meg írhatom át magam a történelmedet...*
- II. BÉLA *Ez igaz. De ne személyeskedjél velünk, asszonyom. Muszáj neked folyton arra emlékeztetned, hogy vak vagyunk, meg második, meg hogy Béla?*
- ILONA *Ne érzékenykedjél, második vak Béla, inkább igyekezz számodra kedvező történelmet írtni.*
- II. BÉLA *Íratjuk, íratjuk, asszony. Mi mást is íratnánk. Folytasd, fiam, a két sor kihagyása után!*
- II. ISTVÁN *Hamisítsd meg a történelmet, papa! Miből áll ez neked?*
- KÁLMÁN *Nem tudjuk, kisfiam, nekünk nem ez a sors rendeltetett. Mi nem ilyenek vagyunk.*
- II. ISTVÁN *Tudod, hogy milyen vagy? Tőlem megtudhatod. Testalkatodra nézve hitvány, de ravasz és tanulékony, borzas, szőrös, vaksi, púpos, sánta és dadogó.*
- KÁLMÁN *Ezt honnan veszed kurafi? Hiszen nem is látsz!*
- II. ISTVÁN *Már miért ne látnálak? Négyévesen csak-csak lát már az ember ezt-azt.*
- KÁLMÁN *A franca! Összekevertünk a (vak) Bélával. Ő az, akit meg fogunk majd vakítani. Ezt jegyezd meg, fiunk, hogy őt kell majd megvakítanunk, nehogy a nagy felfordulásban neked nyomjuk ki a szemedet... fel-tétlenül szóljál majd olyankor.*
- II. ISTVÁN *Ki az a bak Béla?*
- KÁLMÁN *Nem bak, hanem vak, te királyi számár. Ráadásul, ha parancsolhatunk, zárójelbe téve mondd a vak szócskát! Ő mindazonáltal az unokatestvéred.*
- II. ISTVÁN *És miért fogod megvakítani, papa, azt a bizonyos (vak) Bélát, hamar ügyis vak.*
- KÁLMÁN *Vak az öreganyád.*
- II. ISTVÁN *Őt is megvakítottad?*
- KÁLMÁN *Te... te tényleg olyan eszméletlenül ronda vagyunk, mint ahogy azt leírtad nekünk az előbb?*
- II. ISTVÁN *Ezt nem én mondtam. Ezt a gyerekek mondják, az udvarban.*
- KÁLMÁN *Kik azok a gyerekek?*
- II. ISTVÁN *Miért, papa? Csak nem akarod bántani őket?*
- KÁLMÁN *Ellenkezőleg. Meg akarjuk őket óvni attól, hogy máskor olyan ostobaságot kövessenek el, hogy egy királyt kigúnyoljanak.*
- II. ISTVÁN *És hogyan akarod megóvni őket?*
- KÁLMÁN *Kivágtuk a nyelvüket.*
- II. ISTVÁN *De papa, te tényleg pont ilyen vagy...*
- KÁLMÁN *Herceg, vigyázz a nyelvvedre, mert még azelőtt elveszítéd, hogy a fedre tenném a koronát. És valamit*

jegyezz meg! Király lehet az ember vakon, de némán soha!

II. BÉLA Ez a beszéd. Ezt már szeretjük. Az ember lehet vakon is király. De némán soha. Bölcs uralkodó ebből tanul. Életben hagyott ellenfeleinknek ezentúl kivágatjuk

a nyelvét. Hanem, csak figyelj ránk jól. Ez a szép mondat nem maradhat Kálmán szájában. Tedd át valamiképpen az enyémbe. Hadd tudja meg az utókor, milyen mély gondolkodó volt ez a II. vak Béla.

2. II. Béla álmodik és emlékezik

(Álmos, a gyermek Béla, Adelhaid, Kálmán, Megvakító)

II. BÉLA *(sírdogál)* Apa! Apa, hol vagy? Apához akarok menni!

ADELHAID Apa elutazott...

II. BÉLA Hova utazott el apa?

ADELHAID Külországban tárgyal. Egy herceg oda utazik, ahova akar.

II. BÉLA Adelhaid! Én is herceg vagyok, ugye?

ADELHAID Te is herceg vagy. Csak még kicsike herceg.

II. BÉLA És én is király leszek... egyszer?

ADELHAID Nem, te nem leszel király, Béluska. Akkor lennél uralkodó, ha Kálmán királyunknak nem lenne fiúgyermek.

II. BÉLA És Kálmán királyunknak... van... fiúgyermek?

ADELHAID Van. Kettő is van neki. Két ikergyerek.

II. BÉLA Akkor mindkettőjükből király lesz, ugye?

ADELHAID Nem. Csak az egyikből.

II. BÉLA És a másikkal mi lesz?

ADELHAID A másik herceg marad élete végéig.

II. BÉLA Azt tudod, a király kettejük közül hogyan választja ki majd az utódját?

ADELHAID Azt nem tudja senki, hogyan választott. De már megvan a kiválasztottja. Meg is koronáztatta négyéves korában.

II. BÉLA Én már elmúltam négy. Nem volt neki túl nagy a korona?

ADELHAID De ostobácska vagy te, Bélus! És még te akarsz a magyarok királya lenni!

II. BÉLA Hogy hívják a... a... kiválasztottat? Aki király lehet...

ADELHAID Istvánnak. Második Istvánnak.

II. BÉLA És ha mégis én lennék egyszer... a király... magyarok királya... akkor én... akkor én hányadik Béla lennék?

ADELHAID A második.

II. BÉLA Csak a második? Akkor már nem is olyan nagy baj, ha nem leszek király.

ÁLMOS Király leszel, Béluska. Megígérem neked, hogy király leszel. Nagy és bölcs király.

II. BÉLA Ne mondj valótlant, atyám, hiszen Kálmán királyunknak van koronás fiúgyermek.

ÁLMOS Majd nem lesz.

II. BÉLA Hogyan nem lesz? Meg fogod ölni Istvánt?

ÁLMOS Azt nem kötöm az orrodra, hercegecske. Azt bízd rá apádra!

II. BÉLA Apa, sokat vagy messzire... miért nem viszel magaddal engem is az útjaidra?

ÁLMOS Majd elérkezik annak is az ideje. Akkor majd viszlek.

II. BÉLA És mit csinálsz olyankor, amikor nem vagy velünk?

ÁLMOS Sok fontos emberrel beszélgetek, kisfiam. Szövetségeket gyűjtök.

- II. BÉLA Neked Kálmán királyunkkal kell szövetkezned, nem?
- ÁLMOS Hát persze. De már maradj vesztég, Béla! Menj, játssz valamit. A végén tényleg megharagítasz!
- II. BÉLA *(nehezen lélegzik)* Nem. Nem én voltam. Én nem akartam, felség, én nem akarok király lenni. Legyél csak te a király, és legyen majd király István, a fiad.
- KÁLMÁN Látom a szemedben, kis féreg, hogy egyetlen szavad sem jön a szívedből. Hitszegő vagy, Álmos fajtájából. Hitszegő az apád is...
- II. BÉLA Apa nem hitszegő. Apa szeret téged. És szeret engem is.
- KÁLMÁN Az alattvalónak kötelessége szeretni a királyát.
- II. BÉLA Álmos a testvéred, királyom.
- KÁLMÁN Álmos is csak az egyik alattvalóm. Olyan, mint akárki más. Csak ravaszabb és veszélyesebb. Te pedig ennek az alattvalómnak a gyermeke vagy. A szolgálom szolgálja!
- II. BÉLA Igaz. Nem vagyok méltó, hogy a sarudat megérintsem.
- KÁLMÁN Hízélgésed hamis, Béla. Tudomásom van róla, hogy apáddal, azzal a veszett kutyával, együtt törtök a vesztetre.
- II. BÉLA Hogyan bizonyítsam a hűségemet, király? Én még csak kisgyerekek vagyok...
- KÁLMÁN Öld meg apádat, te kisgyerek!
- II. BÉLA A gyermeknek tisztelnie kell az apját, uram, nem megölni.
- KÁLMÁN Királya parancsa szent az alattvalónak.
- II. BÉLA Jó alattvaló vagyok... de parancsolj mást, királyom... teljesíthetőt.
- KÁLMÁN Nincs teljesíthető és nincs teljesíthetetlen parancs. Parancs van, és engedetlenség van. Ezt védsd az eszedbe, Álmos fia, Béla!
- II. BÉLA Ölj meg, uram, ha mindenképpen meg kell ölnöd, de apámra ne emeltesse velem kezét.
- KÁLMÁN Akár naggyá is tehetnélek... Eszed lenne hozzá, csak – ostoba féreg vagy, mégis.
- II. BÉLA Herceg vagyok, Kálmán király, nem féreg, herceg, Álmos fia.
- KÁLMÁN Elöttem csak féreg vagy, egy áruló féreg, akinek az apja is áruló – féreg.
- II. BÉLA Testvéred gyalázod, Kálmán, amikor apámat.
- KÁLMÁN Neked nem Kálmán, neked a királyod vagyok.
- II. BÉLA A nagybátyám...
- KÁLMÁN A királyod. Kemény a tekinteted, Béla, megátalkodott kölyök leszel.
- II. BÉLA Szeretnék találkozni az unokabátyáimmal...
- KÁLMÁN Megtiltom. A folyam két ága örökre elvált egymástól. Nincs keresnivalód a trónörökös körül. Köszönd apádnak!
- II. BÉLA Nincs a szívemben harag mégsem, királyom.
- KÁLMÁN Szarok a szívedre, oktalan kis barom.
- ÁLMOS *(ordít)* Meg fog verni az isten, Kálmán! Éppoly torz a lelked, akár a tested! Ördögnek vagy testvére, de nem nekem.
- SZOLGA Elnémítsam, uram? Elnémítom tüstént.
- KÁLMÁN Csak hadd mondja a magáét. Csak hadd papoljon az én drága testvérem!
- ÁLMOS Nem úgy az! Apánk, László király téged szánt papnak, és engem az uralkodásra.
- KÁLMÁN Hagyd el! Ki emlékszik erre? Egyetlen sorban nem emlékezett meg erről. Van róla papírod?
- ÁLMOS A papír holt anyag.
- KÁLMÁN De az írás, Álmos, az írás az előbb az élőknél. Úgyhogy, ne hivatkozz most drága emlékü apánkra. A foglyom vagy.
- ÁLMOS Az vagyok, elég szegényen. Mi okból fogtátál le, mint egy áruló kutyát?

- KÁLMÁN Azon egyszerű okból, hogy az vagy. Hitszegő, álnok kígyó. Dög.
- ÁLMOS Akkor meg mire vársz? Miért nem öletsz meg?
- KÁLMÁN Eszemben sincs megölni téged, Álmos. Én istenfélő férfiú vagyok, bölcs és tudós király. Csak nem képezed, hogy a tulajdon véremmel ilyet tennék? Soha. Érted? Soha. Hiszen testvérek vagyunk – vagy nem vagyunk azok?
- ÁLMOS Sima a nyelved, mindig is az volt, Kálmán. Soha nem tudtuk, milyen gondolatokat bújtatnak a számaid. De nem kell a kegyelmed. És számomra többé nem lényeges, hogy mik vagyunk. Jel vagyunk csak, s mögötte semmi.
- KÁLMÁN Szó sincs kegyelemről, áruló kutya. Nem fértél a nyomorult bőrdöbe, most meg fogod tanulni, hogy nyugton maradsz. Válaszolj nekem, igaz lelkedre Álmos, szerettél te engem valaha?
- ÁLMOS Téged nem lehet szeretni, te korcs! Tőled mindenki undorodik, undorodott az apád és az anyád is, és én is undorodom tőled. Felfuvalkodott, rossz király vagy. Mire volt jó az a sok tudomány... *Könyves* Kálmán... Hogy kitanuld belőle a kegyetlenséget és a gyilkolást? Nálad tehetségtelegebb és vérszomjasabb király csak az a nyámnyila, semmirekellő fiad lesz... ha egyszer felér a trónra.
- KÁLMÁN Fel fog érní, abban biztos lehetsz. Ugye, te jó gyámja lennél, ha én véletlenül meghalnék, szeretett öcsém...
- ÁLMOS Azt meghiszem!
- KÁLMÁN Hány nappal élne túl a fiam, te nyomorult?
- ÁLMOS Kérdésben a válasz.
- KÁLMÁN Hálátlan féreg vagy, Álmos. Vagy tán a lengyel „hadműveletedre” sem emlékszel? A saját szarodban csúszva átszöktél át a táborodból hozzám, a megtámadotthoz, hogy a lábamat csókolva kérd a bocsánatomat.
- ÁLMOS Haraptam volna belé inkább!
- KÁLMÁN Így is jó. Vakítsátok meg!
- MEGVAKÍTÓ Végig akarod nézni, királyom, hogyan veszem el a pártütő szemévilágát?
- KÁLMÁN Nem, semmiképpen. E megtévedtellel ellentétben, bennünk még él a testvéri szeretet. Nem bíránk látni...
- ÁLMOS Dögölnél meg a testvéri szeretetteddel együtt! A kölykeiddel együtt.
- KÁLMÁN Az ám! Ötletnek nem is rossz! Ha már itt tartunk, hozzátok be a fiát!
- ÁLMOS Ne! Őt ne...! Béla ártatlan.
- KÁLMÁN Nem bántjuk nagyon, hiszen ő is családtag – valahol. Csak kicsit megvakítjuk. Jobban fog hasonlítani a hön szeretett atyjára, nem igaz?
- ÁLMOS Kegyelmezz, Kálmán, a gyermeknek kegyelmezz, hiszen a testvérem vagy...
- II. BÉLA Apa, mit csinálnak veled? Apa, mit csinálnak velünk...
- ÁLMOS Bocsáss meg, kisfiam, bocsáss meg nekem...
- MEGVAKÍTÓ Nem lenne jobb megfojtani mind a két veszett ebet?
- KÁLMÁN A nyelvedet vágatjuk ki, rohadék, ha bele mersz pofázni a király dögébe.
- MEGVAKÍTÓ Bocsánatodért esedezem, királyom. Csak jót akartam. Mert ha a viperát, vagy a kölykét el nem taposod, előbb-utóbb belemar a lábba. Na, gyere, te kis görcs!
- II. BÉLA Apa, segíts, apa... eresszetek... mit akarnak tőlem... apa...
- KÁLMÁN Megvakítani mind a kettőt... Mit álltok itt még mindig? Siessetek! (*Hosszú csönd, majd amazok artikulálatlan ordítása.*) Bocsáss meg nekem, teremő isten, hisz ha valakinek, neked látnod kell, hogy a hazámért teszem, amit megtennem kell.

3. Trónterem

(II. Béla, Ilona és a krónikás – Álmos, Kálmán, II. István, Megvakító, Udvaroncok)

- II. BÉLA Meddig jutottunk el, fiam?
KRÓNIKÁS 1115-ig, felség.
- II. BÉLA Jeles dátum.
- ILONA Ne vedd úgy a szívedre!
- II. BÉLA Ha már nem maradt szemünk, legalább a szívünket hadd használjuk szabadon, asszonyom.
- ILONA Használj, csak használj, de ne az eszed ellenében.
- II. BÉLA Béla király nem báli király, Ilona. Szívünk és eszünk együtt mozdul, bár utóbbi élvezi jobban a bizalmunkat.
- ILONA Bölcs dolog így vélekednie egy királynak.
- II. BÉLA Ebadta kurafi, még mindig nem mondtad, átigazítottad-e a régi krónikában a hazugságokat?
- KRÓNIKÁS Természetesen, felség. Méltóztatol meghallgatni az új változatot?
- II. BÉLA Méltóztatunk.
- II. ISTVÁN *Papa, most meg hova megyünk?*
- KÁLMÁN *Megyünk, és megvakíttatjuk a bátyámat.*
- II. ISTVÁN *De papa, az nagyon rossz dolog, ha valaki a bátyját megvakíttatja!*
- KÁLMÁN *Rossz, nem rossz, néha szükség van rá.*
- II. ISTVÁN *És akkor látni fogom az unokaöcsémet, Bélát?*
- KÁLMÁN *Látni fogod. Csak ő nem fog látni téged.*
- II. ISTVÁN *Miért nem fog látni?*
- KÁLMÁN *Mert őt is megvakíttatom.*
- II. ISTVÁN *De ő még kicsi!*
- KÁLMÁN *Akkor kicsit fogod megvakíttatni. Éppen csak annyira, hogy ne lásson többé.*
- II. BÉLA Ez nekünk így nem tetszik. Ez az István olyan benne, mint egy jószágos kis szent. Pedig szemét gaz kurva volt már kisgyermekkorá-
- ban is. Ezt kell megénekelni az utókorunk, te tulok!
- KRÓNIKÁS Értem, azonnal megteszem a szükséges javításokat. Na tehát, az annyimint, szóval itt meg annyimint, amott meg még egy annyimint... mondanám, felség...
- II. BÉLA Mondd!
- II. ISTVÁN *Papa, menjünk, azonnal induljunk, mert egy perc múlva már késő lehet!*
- KÁLMÁN *De hova ilyen sietve, trónörökös fiam?*
- II. ISTVÁN *Megyünk, és megvakíttatjuk a bátyádat.*
- KÁLMÁN *De fiacskám, az nagyon rossz dolog, ha valaki a bátyját megvakíttatja!*
- II. ISTVÁN *Rossz, nem rossz, néha szükség van rá.*
- KÁLMÁN *Akavod látni az unokaöcsédet, Bélát is?*
- II. ISTVÁN *Látni fogom. Csak ő nem fog látni engem.*
- KÁLMÁN *Miért nem fog látni?*
- II. ISTVÁN *Mert őt is megvakíttatom.*
- KÁLMÁN *De ő még kicsi!*
- II. ISTVÁN *Akkor kicsit fogod megvakíttatni. Éppen csak annyira, hogy ne lásson többé.*
- II. BÉLA Ez már majdnem jó.
- ILONA Most meg a korcs Könyves király nem elég gonosz.
- KRÓNIKÁS Megpróbálhatunk még egy kicsit korrigálni a dolgon... az igazság megmutatása kedvéért.
- II. BÉLA Műveld, és ne magyarázd a csodát, mert vasra veretlek, pimasz.
- KRÓNIKÁS Csinálom, csinálom. Az annyimint, szóval ide még egy annyimint, ezt is kicseréljük itt, az annyimint...
- II. BÉLA Nehéz dolog a történelemírás. Sok hamisság és álca fedi a valóság igazi arcát. De mi majd megmutatjuk az utókorunk, hogy világo-

- san átláttunk ezen a sötét közép-koron.
- KRÓNIKÁS Mondhatom az újabb ver(s)ziómat?
- II. BÉLA Mondd, de ne legyen benne több hiba, mert felnégyeltetek.
- II. ISTVÁN *Papa, menjünk, azonnal induljunk, mert egy perc múlva már késő lehet!*
- KÁLMÁN *De hova ilyen sietve, nagyravágyó trónörökös fiam?*
- II. ISTVÁN *Megyünk, és megvakíttatjuk a bátyádat.*
- KÁLMÁN *Úgy van, fiacskám, az nagyon helyén való dolog, ha valaki a bátyját megvakíttatja! Sőt! Akár annak az egész családját is...*
- II. BÉLA Né, milyen szépen alakulgat a szöveg!
- II. ISTVÁN *Ezt már rég meg kellett volna tenned, papa...*
- KÁLMÁN *Meg hát, de legalább te ne baszogass vele! Akarod látni az unokaöcsédet, Bélát is? Mert egy szavadba kerül, és lefogatom őt is.*
- II. ISTVÁN *Fogasd le tüstént, ha eddig meg nem tetted, s akkor biztosan látni fogom. Csak ő nem fog látni majd engem.*
- KÁLMÁN *De nem ám! Mert én őt is megvakíttatom.*
- II. ISTVÁN *Helyes a bögés, oroslán, (pardon, ez egy későbbi szöveg!), ha valaki vak Béla, az legyen is vak, Béla.*
- KÁLMÁN *Ne szólíts Bélának, én Kálmán vagyok. És ne aggódj, nem fog zavarni, hogy ő még kicsi!*
- II. ISTVÁN *Ha kicsi, akkor kicsit fogjuk megvakíttatni. Éppen csak annyira, hogy ne lásson többé. Oké, papa?*
- KÁLMÁN *Oké, Sztjopa.*
- II. ISTVÁN *Ne szólíts Sztjopának, és zedd a lábaid, a végén lekéssük a szemkitolást.*
- II. BÉLA Ez már egészen valóság, fiam. Tanuld meg, a történetírás a valósághoz való töretlen hűséget jelenti. Mert itt van ez a krónika, melyet még a II. István íratott valami írástudatlannal. Itt van, és semmi sem stimmel benne. Ugye. De mi helyrehozzuk a méltatlan előd tévedéseit. Hogyan van tovább, fiacskám?
- KRÓNIKÁS Engedelmével, felség, itt még erősíteni kellene a színeket az elbeszélésben.
- II. BÉLA Hát erősítsd itt, olvasás közben. Ha jól csinálod, kinevezünk első számú szinkrontolmácsunkká. Te fordítasz ezentúl nekünk II. István-magyarról II. (vak) Béla-magyarrá.
- KRÓNIKÁS Én megpróbálhatom...
- KÁLMÁN *Hozzátok élém a nyomorultat... nyomorult férget... kutyát, macskát... pondrót...*
- II. BÉLA Tovább.
- II. ISTVÁN *A saját kezemmel iszom ki a véreket... azaz... a saját kezemmel tépem ki a szemüket... szopom ki a véreket a nyakukból... rugdalom seggbe őket...*
- II. BÉLA Ez utóbbi mondatot elhagyhatod, fiam. Tovább.
- ILONA Nem vagy Álmos?
- II. BÉLA Béla vagyok, a vak, de ez már volt, rossz végszóra nem tudunk belépni. Krónikás, tovább!
- MEGVAKÍTÓ *Na, álmos kutya... kutya Álmos, állj élém... ülj élém... térdelj le... könyökölj le... hasalj le... a földre...*
- II. BÉLA Térdeltünk, te marha.
- ILONA Ne izgasd fel magadat, szívem, ha akarod, lecsapatom a fejét ennek a szemét írónoknak.
- II. BÉLA Kusti, szerb asszony, elég ha szüléskor hallok a hangodat! Mondjad, kutya!
- ÁLMOS *Jó testvérem, isten meg fog büntetni azért, amire most készülsz.*
- KÁLMÁN *Púpos vagyok szőrös vagyok, jaj, de nagyon gonosz vagyok, he-he-he! Te-szek a te istenedre, meg rád is, meg a hülye kölködre, arra az ütődött Bélára is.*

- II. ISTVÁN *Ne gatyázz annyit, vágd le legalább a hajukat, papa, ko-pasz-ra... csapd le a fejüket... ontsd ki a belüket... vágdod le az összes végtagjukat...*
- II. BÉLA A töküket!
- KRÓNIKÁS Tessék?
- II. BÉLA Jól hallottad. A töküket. Mondja azt Kálmán nagybátyánk, hogy a hóhér vágja le a töküket.
- ILONA Eszednél vagy te, Béla? És akkor ki az istennyila csinálta nekem a gyerekeket? A II. Lacit, meg a többieket? Jó az nekünk, ha a szá-jára vesz bennünket a világ?
- II. BÉLA Asszonybeszéd, bolondlik, persze alig világlik... Jól emlékszünk, hogy ott állt az a böhöm nagy Kálmán fölöttünk...
- ILONA Kálmán kicsi volt, édes, púpos volt, édes, szőrös volt, édes, és király volt, édes...
- II. BÉLA Hozzánk, gyermekhez képest volt nagy, te marhanember, ott magasodott fölöttünk, és azt ordította megállás nélkül, hogy heréljenek ki engem, hogy ne tudjuk az Árpád-ház Almos-ágát továbbnemenzeni majd veled.
- KRÓNIKÁS De engedelmével, felséged golyói ugyebár – köztudottan – a helyükön vannak.
- II. BÉLA Vannak, vannak. Ha ott vannak, jó helyen vannak. Mi közöd neked ahhoz?
- KRÓNIKÁS Hát hogy írjam bele a krónikába, hogy Kálmán király parancsot ad felséged kiherélésére, ha felséged golyói, lám, még mindig jó egészségben csörgedeznek a gatyájában.
- II. BÉLA Mi sem egyszerűbb. Diktálom.
- KÁLMÁN *Heréljétek ki a kölyköket, de tüstént.*
- KRÓNIKÁS Ekkor már meg tetszik lenni vakulva? – Csak a történelmi hűség kedvéért kérdezem meg.
- II. BÉLA Még nem, az anyád hétszentségit, de ne pofázz bele folyton, inkább írájál!
- ÁLMOS *Nem bírom látni, hogy a fiamat ki herélik.*
- KRÓNIKÁS Engedelmével, a felséged felséges apja már éppenséggel megvakítva van ezidőtájt, úgyhogy a herélés látványa csöppet sem zavarhatta volt...
- ILONA Te kételkedni mersz a királyod szavában?
- KRÓNIKÁS Engedelmével, csak meg mertem volna jegyezni, hogy...
- II. BÉLA Ne merd szolga, mert kitépetjük a merészségedet! Szolga nem kérdez, szolga kussol és ír.
- KÁLMÁN *De azt bírnád látni, hogy az én fiamat letaszítod a trónról, szemét áruló!*
- II. BÉLA *Jaj, jaj, mi lesz velem a tököm nélkül?*
- KÁLMÁN *Semmi. Legfeljebb majd nem vak Bélának, hanem töketlen Bélának fog az utókor nevezni.*
- II. BÉLA *Inkább a szememet nyomasd ki nekem is, kegyes rokon.*
- KÁLMÁN *Az is meglesz. A herélés után. Hogy előbb végignézhesd, hogyan herélnék ki, nyomoronc.*
- II. BÉLA Na, ezzel megvolnánk. Áthidal-tuk a nehézségeket. Innen folytasd magadtól!
- KRÓNIKÁS Igyekszem mindenben méltó lenni kifinomult stílusodhoz, uram.
- KÁLMÁN *Szeretem... imádom... csípem látni, amikor kitolják... kinyomják... kiégetik... kiszaszerolják az áldozatok szemeit... és a golyóikkal játszadoznak...*
- II. BÉLA *De én még kicsi vagyok, Kálmán bácsi, és ártatlan vagyok Kálmán bácsi, akár a fehér galamb, Kálmán bácsi...*
- KÁLMÁN *Féhér galamb az anyád, öcskös.*
- II. BÉLA *Ha hazamegyek, feltétlenül megmondom a mamának, hogy mit tettett üzenni neki.*
- KÁLMÁN *Vihetitek ezt az együgyűt. A szemét. A cenket.*

- II. BÉLA *Hogyan? Kire mondja itt Kálmán, hogy együgyű?*
- KRÓNIKÁS *Semmiképpen nem felségedre. Talán a szemkinyomónak mondja.*
- II. BÉLA *Legyen ez egyértelműbb, még arra gondolnak, hogy mi vagyunk együgyűek.*
- ILONA *Ki merne ilyet mondani a magyarok királyáról?*
- II. BÉLA *Hát éppenséggel a magyarok, mert a magyarjaim sajnos ilyenek.*
- ILONA *Háttal nem kezdünk mondatot, beee!*
- II. BÉLA *Hát már sose leszünk meg a mai penzummal? Rajra, fiam, fonjad tovább a szálakat!*
- KÁLMÁN *Vihetitek, együgyűek, ezt a fényes elméjű és nagy szépségű ragyogó herceget!*
- MEGVAKÍTÓ *Figyelj ide, Béla herceg, én félem az istent. De nagyon félem.*
- II. BÉLA *Én is.*
- MEGVAKÍTÓ *De képzeld el, én annyira félem az istent, hogy nem merlek kiberélni.*
- II. BÉLA *Azt nem lehet. Neked erre parancsod van.*
- MEGVAKÍTÓ *Kiterveltem valamit. Neked is jó, nekem se rossz. Csak a kutyámnak. Kiberélem ugyanis, és a golyóbisait beszovalgáltatom a tiéd gyanánt a királynak.*
- II. BÉLA *Ezt helyesen teszed. És megvakításal mi lesz?*
- MEGVAKÍTÓ *Hát, azt se teszem meg szívesen.*
- II. BÉLA *Háttal nem kezdünk mondatot.*
- MEGVAKÍTÓ *Köszönöm, hogy figyelmeztetsz. Ezentúl majd jobban odafigyelek, hogy vakítás előtt mit mondok. Tudod, a páciensnek sem mindegy, hogy milyen körülményeket teremtenek a vakításához. Hogy mivel kezdik neki a mondatokat. Hogy feszült-e a légkör, vagy oldott, nevetgélünk-e, és észre se veszi, hogy hipp-hopp, már meg is van vakítva, vagy vacog, ordít, kínlódik, és akkor nekem is elmegy a kedvem a munkától.*
- II. BÉLA *Helyes. És velem is ezt fogod alkalmazni?*
- MEGVAKÍTÓ *Ezt alkalmaztam, uram...*
- II. BÉLA *Béla herceg vagyok...*
- MEGVAKÍTÓ *Tévedsz. Mostantól (vak) Béla vagy.*
- II. BÉLA *Szóval, én már meg is vagyok vakulva?*
- MEGVAKÍTÓ *A legteljesebb mértékben.*
- II. BÉLA *És azt honnan lehet tudni, hogy az ember megvakult? Csak nem abból, hogy baromira fáj a szemem, de meg se nyikkanok...*
- MEGVAKÍTÓ *Onnan is lehet sejteni. Onnan meg biztosan lehet tudni, hogy a megvakított ember nem lát.*
- II. BÉLA *Tényleg! Nem látok. Akkor én meg vagyok vakulva. Te, mondd, ez a vaktság, úgy általában, meddig szokott tartani?*
- MEGVAKÍTÓ *Úgy... örökké.*
- II. BÉLA *Te... most veszem észre... te aztán jól kibasztál velem...*
- II. BÉLA *Na, ezt az utolsó mondatot még elemzés tárgyává tesszük később. Amúgy, egész csinosan alakul a történelem... Lassan rátérhetünk Istvánra, a másodikra. Ő is csak második. De legalább nem vak.*
- ILONA *Fantasztikus nagy munkát végzünk az igazság kiderítése és a tömegekhez való eljuttatása érdekében. Fel a fejjel, drágám. Hihihí. Már alig várom, hogy elérjünk az aradi gyűlésig... ahol egymagam levágattam 68 Borisz-párti főurat. Mind benne volt a megvakíttatásodban. Mind vakított egyet rajtad. Nem volt a szívemben naplemente, fellobbant a híres szerb láng a véremben...*
- KRÓNIKÁS *Nem is tudtam, hogy a királynak 34 feje volt ifjúkorában.*
- ILONA *Szóltál, krónikaíró?*
- KRÓNIKÁS *Mindössze ennyit jegyeztem meg, királyi fenség, hogy alig várom már, hogy a hatvannyolcról megírhassam az igazat.*

4. II. Béla búcsúja lányától; a király álma

(II. Béla, Álmos, papok, főurak, szajhák)

- Ég és föld Ura, te mindent látsz,
 én viszont semmit sem látok.
 Rendelésedre, mivel így akartad,
 én vakká lettem.
 Te azonban mindent látva
 belelátasz a szívek belső rejtekébe is,
 s egyformán látod a jelent és a jövőt.
 Ő az én egyetlen lányom,
 könyörületeségedben ezzel az
 egyetlen leánygyermekkel
 örvendeztetted meg engem.
 Ma őt tanúbizonyságod mellett
 – mert téged hívvlak segítségül –
 férjhez adom.
 Őt – a te kíséretedben –
 a jelenlévő követekre bízom,
 de legyen köztük és köztük olyan erős
 megállapodás, Istenem, hogy te őt
 soha el nem hagyod.
 Vedd őt oltalmadba, hiszen
 gyermek még, negyedik
 esztendejét is alig tölté be...
- ÁLMOS *(Lovak lassú, vak ügetése.)* Bírd, ki
 kell bírnod. Már csak pár óra jár-
 rás, és elérjük a menedékhelyet.
- II. BÉLA Sem a test fáradalma, sem a fájdalom
 nem zavar. Az örökös sötétet
 nem tudom megszokni, apám.
 Hogy nem látok többé. A fénytelen
 élet gyötör.
- ÁLMOS Álmodj sokat, fiam. Olyankor
 majd láthatod megint a színeket.
- II. BÉLA Most is álmodom, apám, hiszen
 látlak téged, pedig vak vagyok, és
 már te is meghaltál rég, a dömösi
 prépostságba tartottunk... de az
 utat nem látom, mert már akkor
 sem láttam semmit, csak a vak
 menekülést, ahogy vonszoljuk
 magunkat vakon, vérző szemek-
 kel, elmoscolódva...
- ÁLMOS A szemünk világát elvette a sátán-
 fattya, de az életünket meghagyta.
 Ostoba király ez a Kálmán, a vesz-
 tébe rohan. Emlékszel, mit ígér-
 tem neked egykor, Béla? Megerő-
 síttem és megtartom az ígéretemet.
- II. BÉLA Hogy király leszek, azt ígérted.
 De már nem akarok király lenni.
 A királyok mind gonoszak.
- ÁLMOS Te majd légy jó király, fiam.
- II. BÉLA Az leszek. Senkit sem fogok meg-
 vakíttatni.
- ÁLMOS Ne mondj ki semmit előre. Ne
 fogadkozz, ne ígérj, inkább csele-
 kedj, ha a pillanat úgy kívánja. Ez
 az egyik legfontosabb uralkodói
 erény.
- II. BÉLA Uralkodói? Te folyton ígéretsz
 nekem, apa... te rossz király len-
 nél...
- ÁLMOS Én már nem leszek király... de te
 – az leszel!
- II. BÉLA Vakon?
- ÁLMOS Vakon. Élesebben fogsz látni,
 mint Kálmán király, bőkezűbb le-
 szel, de sohasem engedékeny.
- II. BÉLA Így lesz, apa, megígérem. De mi-
 ért nem te leszel a király?
- ÁLMOS Olyannak születtem, akit elkerül
 a trón.
- II. BÉLA Az nagyon rossz, igaz, apa?
- ÁLMOS Nagyon, Béla. De ha idejében rá-
 találasz a sorsod vonalára, s elég
 bölcs vagy a felismeréshez, magad
 felé fordíthatod a szerencsédet.
- II. BÉLA Mire gondolsz?
- ÁLMOS Én az életemet arra tettem fel,
 hogy neked szerezzem meg a ki-
 rályságot. És meg is fogom. El-
 megyek Bizáncba, el a német-ró-
 mai császárhoz...
- II. BÉLA Vakon, apám?
- ÁLMOS Vakon. Mikor fogod megjegyezni
 végre: csak a szemünk világát vet-
 ték el. Az életünk, az agyunk,
 a szívünk, a tökünk megmaradt.
 Amíg ezt meg nem érted, nem le-
 szel egyéb, Béla, csak egy szánal-
 mat keltő, botladozó nyomorék.
- II. BÉLA És ha megértem? Akkor mi le-
 szek, apa? Ha megértem...

- ÁLMOS Király.
- II. BÉLA *(Zenefoszlánnyok, női hangok, kacagás.)* Hogy kerülök én ide? Ez nem az én álmom.
- II. ISTVÁN Ni csak, a jó rokon! Hogy kerülsz te ide? Ne bújj, ne pironkodjál, ne menekülj!
- II. BÉLA Én nem akartam... hol vagyok? Látok, de nem látok...
- II. ISTVÁN Jó helyen vagy, testvér. Terített asztal, terített ágy. Melyik nőt akarod? Emesét? Ilonát? A német Bertát?
- KÉJHÖLGY 1. Szép férfi. Csak olyan furcsa, hogy nincs szeme. Az üresség néz vissza rád...
- II. BÉLA Nincs szemem, de látok. Látom, hogy milyen szépek vagytok.
- KÉJHÖLGY 2. Ez a rokonod honnan a fenéből került elő, Pistukám? Olyan félnék és szerény.
- II. ISTVÁN Bort neki, és szét a combokat, szajhák! Válassz, vak rokon, a rokoni fokon... okon...
- II. BÉLA Én még nem csináltam olyat...
- II. ISTVÁN Majd ezek megtanítanak... Miért nem fizetett már be hercegi apád egy rendes kuplerájba?
- KÉJHÖLGYEK Megtanítunk mindenre, drága, kicsi, vak fiú. Oldd meg csak a gyakorlatod...
- II. BÉLA Milyen kár, hogy nincsen szemem.
- II. ISTVÁN Akarod, hogy visszaadjam?
- II. BÉLA Vissza tudod adni? Hol van... a szemem?
- II. ISTVÁN Itt a zsebemben, ni! Ha akarod, szépen visszanyomom mindkét golyóbist a helyére.
- II. BÉLA Akarom, királyom.
- II. ISTVÁN És mit adsz érte cserébe?
- II. BÉLA Mit kívánsz, magyarok királya?
- II. ISTVÁN Tagadd meg a Bizáncban kódorgó kurafi apádat!
- II. BÉLA Te is... még itt is... még álmomban is... mind ezt akarjátok...
- II. ISTVÁN Látod ezeket a szép ringyókat? Mind a tiéd... neked ajándékozom
- az ország legszebb birtokait... visszakapod a szemedet... a jobb kezem lesz.
- KÉJHÖLGYEK Ne tétovázz, vak Béluka, csókold meg a király bácsi kezét, és máris biztosítottad életed végéig a várad... az ágyad... a vágjad... hát nem tetszik a mellünk... a combunk... a seggünk... a sok szép selymes meleg pinánk...
- II. BÉLA Nem... nem tehetem... nem... én nem akarok itt lenni... én nem vagyok itt...
- II. ISTVÁN Szerencsétlen... hülye... *vak!* Dobjátok ki...
- II. BÉLA Hallod, apa? Lovasok.
- ÁLMOS Lehetnek vagy húszan. Talán többen is.
- II. BÉLA Mindjárt a kapuhoz érnek. Mit akarhatnak?
- ÁLMOS Az életünket.
- FŐÚR *(kintről)* Kálmán király nevében! Nyissátok ki a kapukat!
- PRÉPOST Kik vagytok, és mit akartok?
- FŐÚR Kálmán király küldött bennünket, letartóztatási paranccsal.
- PRÉPOST És kiket tartóztatnátok le a prépostságban?
- FŐÚR A két vak kutyát. Álmost és Bélát.
- ÁLMOS Készülj, menekülnünk kell.
- II. BÉLA Vakon, bénán, kísérek nélkül, apám?
- ÁLMOS Igaz. Felnőttként gondolkodsz, fiam. Kár, hogy eljött az időnk.
- II. BÉLA Időnk? Azt akarod mondani, hogy meghalunk?
- ÁLMOS Azt. Mielőtt kilehelné a lelkét a gnóm nagybátyád, el akar takarítani minden leendő veszélyt a fiacskája jövője elől.
- II. BÉLA Miért nem védekezünk?
- ÁLMOS Vakon, bénán, katonák nélkül?
- II. BÉLA Apa, én félek.
- ÁLMOS Még élünk... Isten velünk van...
- PRÉPOST *(kintről)* Nem. Ezt a prépostságot Álmos herceg alapította. Ide nem

- léphetnek be Kálmán király katonái.
- FŐÚR Azt mondd, nem adod ki azt a vak kutyát?
- PRÉPOST Azt mondtam, meg fogjuk védelmezni Álmos herceget, a fiát és a prépostságot, akár az életünk árán is.
- FŐÚR Kik fogják megvédeni a te Álmosodat, vén szarrágó! Törjétek be a kaput!
- PRÉPOST Mielőtt mozdulnátok, nézzetek körbe! Aki a fegyveréhez nyúl, halál fia.
- FŐÚR A kurva anyátok! Honnan van papoknak ennyi fegyvere...
- PRÉPOST Takarodjatok, pogányok. Papok vagyunk, de ha a szükség úgy kívánja, az igazság katonái leszünk.
- FŐÚR Ezért még megfizettek, szemét csuhások.
- PRÉPOST Célozzátok meg őket... Ha intek...
- FŐÚR Fordulj! Vágta... *(Távolodó lódobogás, káromkodás.)*
- II. BÉLA Megmentett bennünket az isten, apa.
- ÁLMOS Meg fiam, a prépost. Ezért is tanuld meg, soha ne sajnáld majd az egyháztól az adományokat, ha király leszel. Légy bőkezű, adományozó, hogy sokan szeressenek.
- II. BÉLA Apa, egy perce még a halál torkában kuporogtunk, most meg már is a trónról álmodozol...
- ÁLMOS Ez nem álom, Béla. Te király leszel. Nagy, erős, király.
- II. BÉLA Igen apám. *(Halkan:)* vak... és második...
- II. BÉLA Halljam a híreket!
- HÍRHOZÓ Kálmán király halott. Istvánt Székesfehérvárott másodszor is megkoronázták.
- II. BÉLA A híreket!
- HÍRHOZÓ Istvánt Olšavánál megverték a csehek.
- II. BÉLA *(vágató lovak)* Apa, beteg vagyok. Nem fogom kibírni Bizáncig.
- ÁLMOS Menni kell... bírni kell... aztán majd visszajövünk, és felülsz a trón legtetefébe...
- II. BÉLA Lázam van... rosszul vagyok... feküdni akarok, nem ülni...
- ÁLMOS Ne add fel, fiam... király leszel... ha megéred...
- II. BÉLA Meg fogok halni, apám...
- ÁLMOS A fenébe...
- SZOLGA Pécsvárad, uram... van ott egy bencés apátságod... A Szent Benedek monostorban megvárhatna bennünket a gyermek... majd visszajövünk érte...
- ÁLMOS Kiszagolná a kölyökkirály, és megfojttatná...
- SZOLGA Éjszaka érünk oda... az apát régi jó embered... valamennyien elhagynánk hajnalra az országot... Akiben pedig nem bízol meg, az egyáltalán nem hagyja el többé sem az országot... sem...
- II. BÉLA Ráz a hideg, apám, s lángol rajtam a köpeny...
- ÁLMOS Akkor mégiscsak el kell válnunk egy időre egymástól. Pécsváradon hagylak...
- II. BÉLA Visszajössz értem?
- ÁLMOS Nagy hadak élén... visszajövök, Béla... ott fogok állni a trónod mellett...
- II. BÉLA Apa, én álmos vagyok... *(Nevetés.)*
- II. BÉLA A híreket!
- HÍRHOZÓ Bozsivoj, a fosztogató cseh fejedelem István vendége.
- II. BÉLA Második Istvánnak hívd a királyt, te szolgál!
- II. BÉLA A híreket!
- HÍRHOZÓ A király naphosszat ágyasaival és kéjhölgyekkel hentereg. A főurak lázadoznak.
- II. BÉLA A híreket!
- HÍRHOZÓ István, a második, feleségül vette a capuai normann herceg lányát.

- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ Jarosláv halála miatt kudarcba fulladt a király hadjárata...
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ Apád, Álmos herceg újabb összeküvését hiúsította meg...
- II. BÉLA Hol van most az apám?
HÍRHOZÓ Bizánc vendége, felség. Szövetséget kötött Bizánccal, Kijevvel és a lengyelekkel.
- II. BÉLA Legyen istennek hála...
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ István, a második, tarthatatlan viszonyt alakított ki a csehekkel, az osztrákokkal, a németekkel, Velencével...
- II. BÉLA Elég. A szomszédos országokkal rendbe kell hozni a kapcsolatokat... ez szabály.
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ A király háborút kezdett Bizánccal... az apáddal...
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ Álmos herceg, felséges apád, Bizánccban visszaadta lelkét a teremtőnek...
- II. BÉLA Apa... nem emlékszel... ígértél valamit... egyszer...
- ÁLMOS *(nagyon távoli hang)* Az nem csak ígéret volt, Béla. Te király leszel. Nagy, erős, király. És én ott fogok állni a trónod mellett... majd
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ A király, mivel fiúgyermekkel nem ajándékozta meg az ég, Zsófia nővére fiát, Sault jelölte ki trónja örököséként.
- II. BÉLA A kurafi!
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ A nemesurak ellenkirályokat állítottak második Istvánnal szemben, Iván és Bors ispán személyében.
- II. BÉLA István, taposd el a férgeket! Imádkozom érted.
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ István, a második, leverte a nemesek felkelését. Ivánt lefejeztette huszonkilenc hívével együtt, Bors ispánt száműzte, híveit pedig elégette.
- II. BÉLA Bölcs döntés. Magam sem tettem volna másként.
- II. BÉLA A híreket!
HÍRHOZÓ A király cseh és szerb szövetséget kötött atyád pártfogó jó barátja, a baszileusz ellen.
- II. BÉLA A kurafi! Mi van még?
HÍRHOZÓ Felsőged élete veszélyben. A király tudja, hogy Béla herceg itt tartózkodik az apátságban...
- II. BÉLA Ez így van rendjén. Várom a királyt... a halált...

5. II. Béla trónterme

(II. Béla, Ilona, a krónikás, II. István, apát, megvakító)

- II. BÉLA Öreg vagyunk, és fáradt. Ez a krónika több időnket rabolja el, mint az államügyek.
- ILONA Ne sajnálj egyetlen percet sem, melyet a jövődért áldozol. Nem mindegy, mit fognak mondani rólad az eljövendő századok.
- II. BÉLA Eljövendő századok... adj még bort, szerb némbert. Bort! Hagyd a századokat másra!
- ILONA Igyál csak, amennyi beléd fér... amennyi jól esik... király...
- II. BÉLA Itt van a krónikaíró?
KRÓNIKÁS Reggel óta állok szolgálatodra, felség.

- II. BÉLA Helyes. Vagy nagyon halkan szuzogsz mostanában, vagy mi kezdünk megsüketülni. Most hány óra van?
- ILONA Este hét.
- II. BÉLA Valóban? Eltelt volna megint egy nap? Mivel?
- ILONA Azzal, hogy részegen aludtál.
- II. BÉLA Kusti. Aludtam részegen. Én vagyok a király. Aláíratatok velünk valamit?
- ILONA Nem lényeges. Két kivégzést.
- II. BÉLA Magyarok voltak?
- ILONA Magyarok.
- II. BÉLA Végrehajtották?
- ILONA Végre.
- II. BÉLA Ki tette élénk a papírokat?
- ILONA Ki tette volna éléd... én.
- II. BÉLA Igaza volt Istvánnak...
- II. ISTVÁN *Csak vigyázz a szerb lotyóval... egyszer még hátadba vágja a görbe kését...*
- ILONA Egyre többet emlegeted azt a disznót. A végén még megszereted...
- II. BÉLA Az unokatestvérem volt.
- ILONA Kiszúratta a szemedet.
- II. BÉLA Az apja szúratta ki...
- ILONA Le merte kurvázni a szerb nagyzsupán, I. Uros lányát...
- II. BÉLA Nem kellett hozzá nagy bátorság... bár hallgattam volna rá... történetíró, hol tartunk?
- KRÓNIKÁS A pécsváradi találkozásnál.
- ILONA Megadtam neki a szempontokat – az igazság megörökítését elősegítendő... hogy idézzelek, drágám...
- II. BÉLA Halljam...
- APÁT *Herceg, a kapuban kísérete élén a király.*
- II. BÉLA *A király? Eljött a búcsú órája, apát uram... köszönöm a bújtatás... Kéretem a királyt...*
- APÁT *Hiányozni fog felséged...*
- II. BÉLA *Nekem is hiányozni fog... az élet is hiányozni fog...*
- APÁT *Erre, felség... István, magyarok királya...*
- II. ISTVÁN *Hol van a vak, herélt kutya...*
- II. BÉLA Nem! Ez nem így volt. Ezt ki írta?
- ILONA Én. Így mesélted...
- II. BÉLA Nem így történt... nem így meséltem... mert békességgel jött. És békességgel fogadtuk őt...
- II. BÉLA *Vak Béla hercege... szólalj meg, felség, hogy tudjam, merre vagy...*
- II. ISTVÁN *Béla... jó rokonunk... szívünk örül a látásodnak...*
- ILONA Részeg vagy... folytasd, ahogy meghagytam... te pedig ígyál...
- KRÓNIKÁS Természetesen...
- II. ISTVÁN *Tudomásomra jutott, hogy ide bújtatott el áruló atyád... aki azóta dög...*
- II. BÉLA Nem... nem... nem...
- ILONA De igen. Nem emlékszel már jól... elittad az eszedet...
- II. BÉLA Figyelj, krónikás, és jegyezd, amit mondunk! Ha egyetlen szó eltérés lesz a szövegben, levágatjuk a kezdetet. Ha két szó eltérés lesz, akkor a levágott kezdetbe rakatjuk a szívedet is...
- KRÓNIKÁS Értettem, felség. Azon leszek, hogy sem a kezem, sem a szívem ne veszítsem el...
- II. ISTVÁN *Béla... jó rokonunk... szívünk örül a látásodnak...*
- II. BÉLA *Egyszer már találkoztunk. Akkor megfosztottatok a szemem világtól. Most az életemért jöttél, nem?*
- II. ISTVÁN *Igen, az életemért jöttem.*
- II. BÉLA *A víz nem válik vérré. Nem félek tőled.*
- II. ISTVÁN *Jól mondd. Atyáink nem szívelték egymást. Ráment az életük a hadakozásra. Én, második István király, békejobbot ajánlok neked, Álmos fia, Béla. Nem kell soha többé félned tőlem.*

- II. BÉLA *Tudod, hogy álmodtam veled?*
- II. ISTVÁN *Végignéztem a megvakításodat. És röhögtem, mert gyermek voltam, és király akartam lenni. Azóta ver érte az isten. Elfogadod ezt a kezet?*
- II. BÉLA *Felség...*
- II. ISTVÁN *Ne térdelj, áll fel, ölelj meg, Béla! Nagy pillanata ez történelmünknek...*
- MEGVAKÍTÓ *Az öreg vipera már megdőglött. Csak a szerencsédén múltott, hogy túlélte a marásait, király. Most a fiatal felé nyújtod a kezéd. Belé fog marni, amint elég közel engedted magadhoz...*
- II. ISTVÁN *Vágjátok ki a nyelvét ennek a szemének...*
- MEGVAKÍTÓ *Hát ez a hála...*
- II. BÉLA *Háttal nem kezdünk mondatot... nem láttalak én már valahol...*
- II. ISTVÁN *Nagy terveim vannak veled. Meg fogsz nőszülni, Béla, gyönyörű lányt szemeltem ki neked feleségül...*
- II. BÉLA *Minek, ha úgysem fogom látni...*
- II. ISTVÁN *De tapintani fogod... a szerb nagyzsupán, I. Uros lánya... megkapod vele hozományul Tolnát... azt csinálsz a kis ringójával, amit csak akarsz...*
- II. BÉLA *Mindig tudtam, István, hogy egyszer találkozunk... hogy egyszer... István... egyszer... apa, ígérted, hogy magaddal viszel... nem bírom tovább... ez már Bizánc... ez már... sötét lett hirtelen... és nagyon fáj a sötét... mikor állunk meg, apa... álmos vagyok... Béla... a vak... a második...*
- ILONA *Na, ez alszik. Szerencsétlen, rézszeg vénember. Minden magyarok királya... aludj... Húzd ki ezt a sok baromságot.*
- KRÓNIKÁS *Melyiket?*
- ILONA *Kusti, szemtelen! Mindent húzz ki, amit az elébb diktált neked a király.*
- KRÓNIKÁS *És mi kerüljön a helyére, felséges asszonyom?*
- ILONA *Mi, Ilona, diktáljuk, amit írnod kell. Csak győzz követni.*
- KRÓNIKÁS *Hallgatlak... és követlek.*
- ILONA *II. István király úgy gondolta, hogy megfontoltságában Salamonnal, a bátorságban Sámsonnal, a vakmerőségben Dáviddal egyenlő. Pedig nem volt egyenlő velük... (Közeledő lódobogás nyomja el a királyné szavait.)*

